

پایش محیط کسب و کار ایران در تابستان ۱۳۹۰

(ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی سراسر کشور از ۲۲ مؤلفه ملی محیط کسب و کار

و عملکرد ۲۰ دستگاه مؤثر در اداره بنگاه‌ها در ایران)

کد موضوعی: ۳۲۰

شماره مسلسل: ۱۲۱۴۱

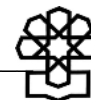
دفتر: مطالعات محیط کسب و کار

دی‌ماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۴.....	روش‌شناسی گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران
۵.....	ارزیابی ۲۷۴ شکل اقتصادی کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار ایران در تابستان ۱۳۹۰
۱۲.....	ارزیابی ۲۷۴ شکل اقتصادی از عملکرد دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار ایران در تابستان ۱۳۹۰
۱۶.....	نتیجه دو سؤال درباره اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها
۱۹.....	خلاصه و نتیجه‌گیری
۲۲.....	پیوست‌ها

پایش محیط کسب و کار ایران در تابستان ۱۳۹۰
(ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی سراسر کشور از ۲۲ مؤلفه ملی محیط کسب و کار
و عملکرد ۲۰ دستگاه مؤثر در اداره بنگاه‌ها در ایران)

چکیده

گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب و کار ایران که توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با همکاری تشکل‌های اقتصادی سراسر کشور تهیه و منتشر می‌شود، وضعیت مؤلفه‌های ملی محیط کسب و کار در ایران و نیز عملکرد سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط با کسب و کار را ارزیابی می‌کند. براساس پاسخ‌های ۲۷۴ تشکل اقتصادی به پرسشنامه این گزارش، میانگین ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب و کار در تابستان ۱۳۹۰، ۶/۳۴ از ۱۰ ارزیابی شده است (۱۰ بدترین حالت) که نسبت به پایش بهار ۱۳۹۰ محیط کسب و کار اندکی بدتر ارزیابی شده است. در این مطالعه مؤلفه‌هایی که بیشترین تأثیر منفی را بر محیط کسب و کار داشته‌اند به ترتیب عبارتند از: «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها» (نامساعدترین مؤلفه)، «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه» و «بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران». همچنین این گزارش نشان می‌دهد مؤلفه‌هایی که از نظر تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه کمترین تأثیر منفی را بر محیط کسب و کار داشته‌اند به ترتیب عبارتند از: «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق» (مساعداًترین مؤلفه ارزیابی شده)، «ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل» و «موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه».

استان‌های آذربایجان غربی، خراسان شمالی و کهگیلویه و بویراحمد مجموعاً بدترین ارزیابی و استان‌های قم، گیلان و سیستان و بلوچستان مجموعاً بهترین ارزیابی را از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار در تابستان ۱۳۹۰ ارائه کرده‌اند.

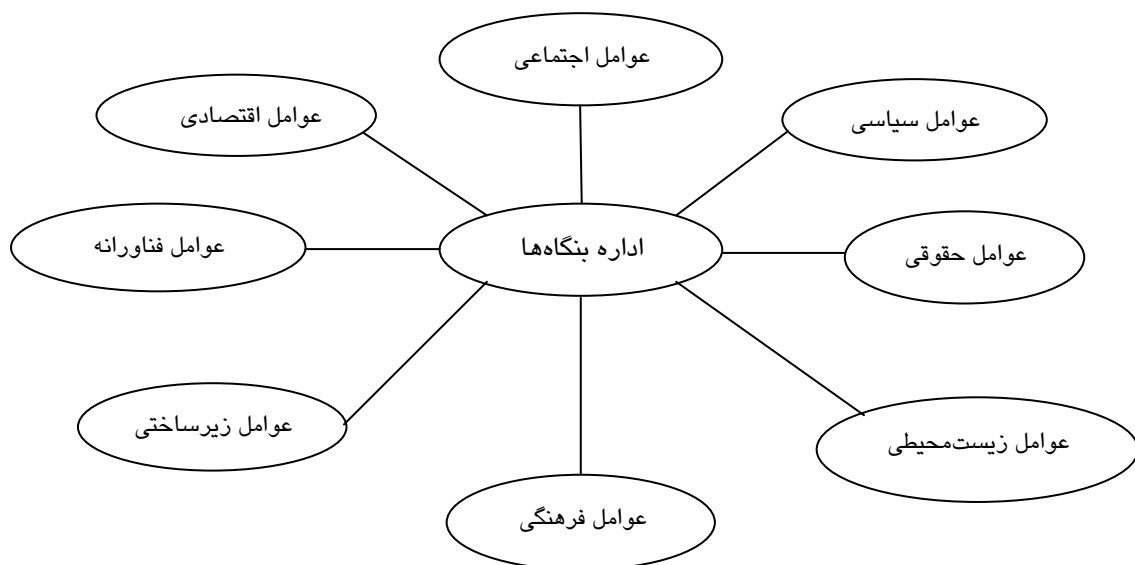
از نظر ۲۷۴ تشکل مشارکت‌کننده در این مطالعه، میانگین وزنی کل ارزیابی از دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب و کار ۵/۰۱ است (۱۰ بهترین عملکرد) که نسبت به گزارش بهار گذشته (۴/۷۰) اندکی بهبود داشته است. همچون گزارش‌های فصل گذشته، تشکل‌های مشارکت‌کننده در این گزارش نیز «اداره ثبت شرکت‌ها» را نسبت به سایر دستگاه‌ها واجد بهترین ارزیابی و شهرداری‌ها را واجد بدترین ارزیابی دانسته‌اند. تشکل‌های اقتصادی استان‌های سمنان و هرمزگان مجموعاً ارزیابی بهتر و تشکل‌های

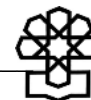
اقتصادی استان چهارمحال و بختیاری ارزیابی بدتری از عملکرد دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار ارائه داده‌اند. همچنین نتایج سؤالات مربوط به هدفمندی یارانه‌ها نشان می‌دهد ۷۶ درصد از تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه معتقد بوده‌اند که دولت تا تابستان ۱۳۹۰ افزایش نرخ‌های انرژی ناشی از هدفمندی یارانه‌ها را جبران نکرده است. بیش از همه، تشکل‌های بخش کشاورزی و سپس تشکل‌های بخش صنعت این ارزیابی را اظهار کرده‌اند. همچنین ۶۸ درصد تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده اظهار کرده‌اند که اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، هزینه بنگاه‌های تحت پوشش آنها را بیش از ۲۰ درصد افزایش داده است که رقمی تأمل‌برانگیز محسوب می‌شود.

مقدمه

شناخت عوامل مؤثر بر اداره و عملکرد بنگاه‌ها و فعالیت‌های اقتصادی برای سیاستگذاران و تصمیم‌گیران اقتصادی از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ زیرا شناسایی و ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار - که متشکل از جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و محیط حقوقی و قانونگذاری است - سیاستگذاری اقتصادی را دقیق‌تر و هدفمندتر خواهد کرد. محیط کسب‌وکار متشکل از مجموعه عواملی است که به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر عملکرد بنگاه‌ها اثر می‌گذارند و خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند. این عوامل در نمودار ۱ نشان داده شده‌اند.

نمودار ۱. محیط کسب‌وکار

برای شناخت، سنجش و ارزیابی محیط کسب‌وکار از دو روش استفاده می‌شود؛ در روش اول که به صورت پیمایشی صورت می‌گیرد، با استفاده از نظرات صاحبان کسب‌وکارها و تشکلهای اقتصادی از طریق پرسشنامه، عوامل مؤثر بر اداره بنگاه‌ها در زمان و مکان مشخصی شناخته و ارزیابی می‌شود و در روش دوم با استفاده از اندازه‌گیری داده‌های آماری نظیر هزینه‌های اداری و زمان‌سنجی مراحل انجام کار و...، محیط کسب‌وکار ارزیابی می‌شود. گزارش حاضر با روش اول به دست آمده است. مزیت این روش در سنجش موانع کسب‌وکار، تعامل مستقیم با تشکلهای و فعالان اقتصادی است. از آنجا که نمونه‌گیری از مدیران بنگاه‌ها و فعالان اقتصادی هزینه بسیار زیادی می‌برد و به دلیل حضور بخش بزرگی از اقتصاد ایران در فعالیت‌های زیرزمینی، در این مطالعه برای ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار و عملکرد دستگاه‌های اقتصادی از نظر تشکلهای اقتصادی استفاده می‌شود.

مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار که از تابستان ۱۳۸۹ توسط گروه مطالعات محیط کسب‌وکار مرکز پژوهش‌های مجلس ارزیابی می‌شود، به عنوان مؤلفه‌های ملی و متناسب با شرایط اقتصاد ایران شناسایی شده و با شاخص مشهور «انجام کسب‌وکار» بانک جهانی^۱ تفاوت‌هایی دارد.

گزارش حاضر شامل سه بخش و برآیند ارزیابی و نظر ۲۷۴ تشکل اقتصادی از سراسر کشور است: بخش اول این گزارش، ارزیابی تشکلهای اقتصادی را از وضعیت مؤلفه‌های ۲۲ گانه محیط کسب‌وکار در ایران طی تابستان ۱۳۹۰ ارائه می‌دهد. در این بخش، ارائه نمره ۱۰ به هر مؤلفه به منزله بیشترین تأثیرگذاری منفی آن مؤلفه بر محیط کسب‌وکار است و نمره ۱، کمترین اثر منفی را نشان می‌دهد. بخش دوم، بیانگر ارزیابی عملکرد دستگاه‌های حکومتی مرتبط با کسب‌وکار از نظر تشکلهای اقتصادی است. در این بخش، ارائه نمره ۱۰ به هر دستگاه به منزله بهترین عملکرد و نمره ۱ به منزله بدترین ارزیابی عملکرد دستگاه مربوط از نظر تشکلهای مشارکت‌کننده است.

بخش سوم به دو سؤال خاص مربوط به دوره زمانی تهیه این تحقیق در تابستان ۱۳۹۰ اختصاص دارد. از آنجا که هدفمندی‌سازی یارانه‌ها در این فصل به عنوان یک موضوع و مسئله چالش‌برانگیز برای بنگاه‌های اقتصادی مطرح بوده است، در گزارش تابستان ۱۳۹۰، مشابه گزارش‌های زمستان ۱۳۸۹ و بهار ۱۳۹۰، سؤالات زیر درباره آثار اجرای هدفمند کردن یارانه‌ها بر کسب‌وکارها خطاب به تشکلهای اقتصادی مطرح شده است:

سؤال ۱. اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها چند درصد هزینه بنگاه‌ها در تشکل شما را افزایش داده است؟

صفر تا ۱۰ درصد ۱۰ تا ۲۰ درصد ۲۰ تا ۳۰ درصد بالاتر از ۳۰ درصد

سؤال ۲. آیا دولت افزایش نرخ‌های انرژی ناشی از هدفمند کردن یارانه‌ها را برای بنگاه‌های عضو تشکل شما جبران کرده است؟

کامل جبران کرده است تا حدودی جبران کرده است جبران نکرده است

روش‌شناسی گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران

گروه مطالعات محیط کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در ابتدای تشکیل در زمستان ۱۳۸۸، براساس تعریف «محیط کسب‌وکار»، از حدود ۸۰ تشکل اقتصادی سراسر کشور شامل اتاق‌های بازرگانی صنایع و معادن، انجمن‌های مدیران صنایع، شوراهای اصناف، خانه‌های صنعت و معدن و کانون‌های عالی کارفرمایی، درخواست کرد تا «عواملی که بر عملکرد و اداره بنگاه‌های زیرمجموعه خود مؤثر؛ اما خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند»^۱ را معرفی کنند. طی سه مرحله نظرخواهی مکرر با روش دلفی از جامعه آماری یاد شده، در طول بهمن‌ماه ۱۳۸۸ تا خردادماه ۱۳۸۹، مجموعاً ۲۲ عامل یا مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران شناسایی شد.

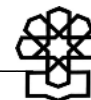
در تدوین این مؤلفه‌ها تلاش شد هر مؤلفه با تعابیری معرفی شود تا حداکثر مفاهمه و برداشت از مفهوم هر مؤلفه میان تدوین‌کننده، خوانندگان گزارش و نیز ارزیابی‌کنندگان هر مؤلفه ایجاد شود. به همین دلیل برخی مؤلفه‌ها با عباراتی نسبتاً مفصل توصیف شده‌اند. درحالی که مؤلفه‌های مشابه در گزارش‌های بین‌المللی با عبارات کوتاه‌تری معرفی می‌شوند، در این گزارش‌ها هر مؤلفه از چندین نماگر تشکیل شده که مفاهمه و دقت آن گزارش‌ها را بیشتر کرده است.

برای افزایش دقت ارزیابی و تحلیل بهتر پاسخ‌های ارسالی سهم زیربخش‌های اقتصادی و سهم استان‌هایی که تشکل‌های مشارکت‌کننده مشمول آنها بوده‌اند از تولید ناخالص داخلی به‌عنوان دو ضریب در پاسخ‌های دریافتی از تشکل‌ها اعمال شده است.

روایی و پایایی پرسشنامه تحقیق

نتیجه بررسی روایی محتوایی و صوری پرسشنامه‌های این مطالعه، نشان‌دهنده مطلوب بودن هر

۱. جمله داخل گیومه، تعریف محیط کسب‌وکار، (Business Environment) محسوب می‌شود.

دو پرسشنامه بوده است. در تحلیل پایایی پرسشنامه مربوط به ۲۲ مؤلفه محیط کسب و کار، بیشتر سؤالات پرسشنامه از پایایی مناسبی برخوردار بودند. آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه ۰/۸۹۸. محاسبه شده که نشان‌دهنده پایایی خوب آن است. همچنین مقدار آلفای کرونباخ در مورد پرسشنامه مربوط به عملکرد دستگاه‌های مؤثر در اداره بنگاه‌ها برابر ۰/۸۷۹. محاسبه شده که در این مورد نیز نشان‌دهنده پایایی قابل قبول این پرسشنامه است.

ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب و کار ایران در تابستان ۱۳۹۰

جدول ۲، میانگین وزنی ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی از ۲۲ مؤلفه ملی محیط کسب و کار سراسر ایران در تابستان سال ۱۳۹۰ به تفکیک استان‌ها و جدول ۳ همین ارزیابی را به تفکیک بخش‌های اقتصادی نشان می‌دهد.

نتایج ارزیابی تشکل‌های اقتصادی از مؤلفه‌های کسب و کار در تابستان ۱۳۹۰ که به صورت میانگین وزنی براساس سهم زیربخش‌های اقتصادی و سهم استانی از کل ارزش افزوده کشور محاسبه شده است، به صورت زیر می‌باشد:

مؤلفه‌هایی که در پایش تابستان ۱۳۹۰ نسبت به سایر مؤلفه‌ها کمترین تأثیر منفی را بر محیط کسب و کار داشته‌اند، به ترتیب عبارتند از:

۲۲. ضعف زیرساخت‌های تأمین برق (مساعدترین مؤلفه ارزیابی شده).

۲۱. ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل.

۲۰. موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه.

مؤلفه «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق» در گزارش بهار ۱۳۹۰ نیز مساعدترین مؤلفه ارزیابی شده بود. مؤلفه زیرساخت‌های حمل و نقل از رتبه سوم (براساس معیار مساعد بودن) در بهار ۱۳۹۰ به رتبه دوم در تابستان ۱۳۹۰ تغییر یافته است.

نامساعدترین مؤلفه‌ها در پایش تابستان ۱۳۹۰ به ترتیب عبارتند از:

۱. مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها (نامساعدترین مؤلفه).

۲. بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه.

۳. بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران.

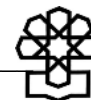
رتبه اول و سوم پایش تابستان ۱۳۹۰ در مقایسه با بهار ۱۳۹۰ تغییری نداشته است. ولی در

بهار ۱۳۹۰ رتبه دوم متعلق به «ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی» بوده که جای خود را به مؤلفه «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه» داده است.

مؤلفه «اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان» نیز از رتبه ۱۱ در گزارش بهار ۱۳۹۰ به رتبه ۱۶ در گزارش تابستان ۱۳۹۰ رسیده است که نشان می‌دهد بنگاه‌های تولیدی و خدماتی مشارکت‌کننده در این مطالعه در تابستان ۱۳۹۰ تا حدودی توانسته‌اند با شرایط تحریم سازگاری پیدا کنند، به بیانی دیگر از نظر تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه، مؤلفه مذکور در تابستان ۱۳۹۰ نسبت به بهار ۱۳۹۰ نسبت به سایر مؤلفه‌ها محدودیت‌های کمتری برای کسب‌وکارها ایجاد کرده است، به این معنا که احتمالاً ارزیابی نسبی سایر مؤلفه‌ها با سرعت بیشتری در این فاصله بدتر شده است. مؤلفه‌های مربوط به زیرساخت‌ها (تأمین برق و حمل‌ونقل) در این گزارش نیز مشابه سه گزارش پیشین، واجد کمترین آثار نامطلوب برای محیط کسب‌وکار ارزیابی شده‌اند. براین اساس می‌توان پیشنهاد داد دولت تمرکز خود را از توسعه زیرساخت‌ها و هزینه‌کرد درآمدهای نفتی و پذیرش تمام تبعات آن، به بهبود زیرساخت‌های نرم‌افزاری توسعه نظیر تقویت حقوق مالکیت معطوف کند.

مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها که به‌عنوان مهمترین عامل اثرگذار منفی بر محیط کسب‌وکار ارزیابی شده است عمدتاً به عدم دسترسی به وجوه مورد نیاز مربوط می‌شود، نه نرخ تسهیلات. به عبارت دیگر پایین بودن نرخ سود تسهیلات موجب افزایش تقاضا و کاهش عرضه وجوه می‌شود که در این صورت طبعاً حجم عرضه جوابگوی نیاز تقاضا نیست.

از نظر تشکلهای مشارکت‌کننده در این مطالعه، نرخ بالای بیمه نیروی انسانی و محدودیت‌های قانونی کار در تعدیل نیروی کار نیز مانع بزرگی در اداره بنگاه‌ها ارزیابی شده است. این موضوع با نتیجه ارزیابی پرسشنامه دوم مربوط به عملکرد دستگاه‌ها هماهنگ است، زیرا در آنجا نیز تأمین اجتماعی و اداره کار مشکل‌آفرین‌ترین دستگاه‌های حکومتی ارزیابی شده‌اند.

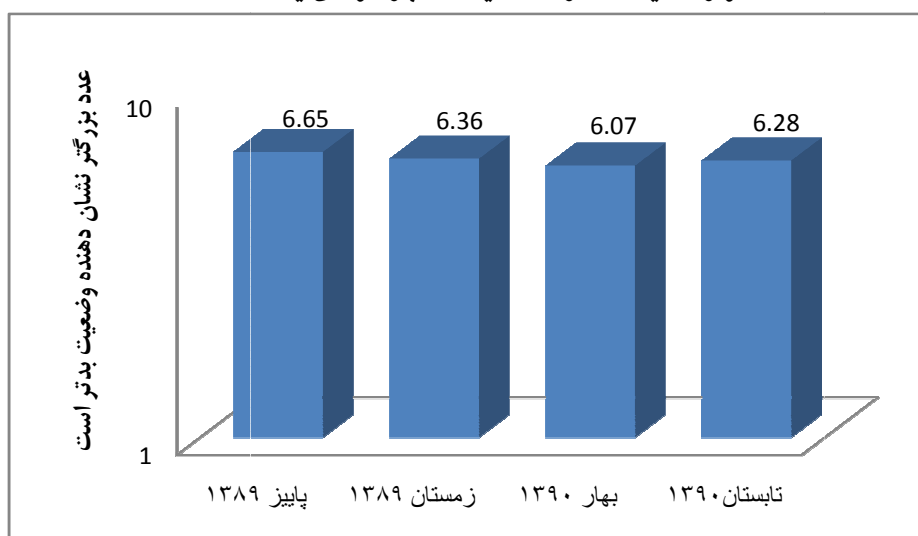

جدول ۱. مقایسه ارزیابی ۲۲ مؤلفه محیط کسب و کار ایران در تابستان و بهار ۱۳۹۰

نمره	گزارش بهار ۱۳۹۰	نمره*	گزارش تابستان ۱۳۹۰	
۷/۵۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها	۷/۴۴	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها	نامساعدترین مؤلفه‌ها به ترتیب نمره از ۱۰ (۱۰ بدترین نمره)
۶/۹۹	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۷/۲۱	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	
۶/۹۱	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران	۶/۷۴	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران	
۴/۲۷	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۲/۷۶	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	بهترین مؤلفه‌ها به ترتیب
۴/۳۸	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	۴/۲۹	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل	
۴/۳۸	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل	۴/۴۰	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه	

* توجه: در ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب و کار در این مطالعه، ۱۰ بدترین ارزیابی و ۱ بهترین ارزیابی تعریف شده است.

نمودار ۲. مقایسه میانگین کل^۱ ارزیابی فصلی تشکیل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه از وضعیت ۲۲ مؤلفه محیط کسب و کار طی یک سال گذشته

۱. میانگین کل ارزیابی در این نمودار با عدد میانگین در جدول ۲ ص ۹ تفاوت دارد. به این دلیل که اعداد این نمودار جهت مقایسه گزارش‌ها بدون اعمال ضرایب بخش‌ها و استان‌هاست. میانگین ارزیابی تابستان ۱۳۹۰ با اعمال ضرایب براساس جدول ۲، ۵/۶۸ است. لازم به یادآوری است در گزارش‌های پاییز و زمستان ۱۳۸۹ وزن سهم بخش‌های اقتصادی از تولید ناخالص داخلی و سهم استان مربوط به شکل از تولید ناخالص داخلی لحاظ نشده بود.

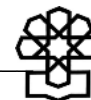
در نمودار ۲، مقایسه میانگین ارزیابی کل تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در تابستان ۱۳۹۰ از ۲۲ مؤلفه محیط کسب‌وکار با مطالعه تابستان و زمستان سال ۱۳۸۹ و بهار ۱۳۹۰ نشان داده شده است. ارزیابی تشکل‌های اقتصادی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در تابستان ۱۳۹۰ نسبت به بهار ۱۳۹۰ نشان می‌دهد که از نظر ۲۷۴ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده در تهیه این گزارش، محیط کسب‌وکار اندکی بدتر شده است. به طوری که در بهار ۱۳۹۰ میانگین ارزیابی بدون اعمال ضرایب بخش‌های اقتصادی و استان‌ها ۶/۰۷ بوده که به ۶/۲۸ در تابستان ۱۳۹۰ افزایش یافته است (۱۰ بدترین ارزیابی).

لازم به ذکر است کاهش میانگین ارزیابی تشکل‌ها از وضعیت مؤلفه‌های کسب‌وکار در دو فصل اول سال ۱۳۹۰ نسبت به دو فصل آخر سال ۱۳۸۹ لزوماً به معنای بهبود فضای کسب‌وکار نیست، بلکه احتمال دارد به این دلیل باشد که عوامل دیگری که در سؤالات پرسشنامه قید نشده است در ذهن پاسخگوها مؤثرتر بوده و به همین علت ضریب این عوامل (عوامل ذکر شده در پرسشنامه) در ذهن آنان کاهش یافته است. برای مثال برخی از رخدادها در فضای سیاسی کشور و یا تنش‌های سیاسی که برخی مواقع اثر زیادی بر محیط کسب‌وکار می‌گذارند، ممکن است بر ارزیابی مؤلفه‌های پرسشنامه تأثیر گذاشته باشند.

جدول ۳. مقایسه ارزیابی تشکلهای بخش صنعت، کشاورزی و خدمات از ۲۲ مؤلفه محیط کسب‌وکار در ایران در بهار و تابستان ۱۳۹۰

تشریح‌های خدمات	تشریح‌های کشاورزی	تشریح‌های صنعت	مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار
۸/۰۶	۷/۷۲	۷/۸۴	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها
۷/۶۴	۷/۲۹	۷/۷۰	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه
۵/۹۳	۶/۷۸	۶/۸۱	بی‌تعهدی شرکتها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران
۶/۸۲	۷/۳۷	۷/۲۸	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی
۶/۵۰	۵/۹۵	۶/۳۸	زیاد بودن تعطیلات رسمی
۶/۵۳	۶/۴۵	۶/۲۴	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار
۷/۶۵	۶/۸۲	۷/۵۰	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی
۶/۸۱	۶/۲۰	۶/۳۳	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی
۵/۴۶	۶/۵۸	۶/۴۸	وجود مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی
۶/۸۵	۶/۴۰	۶/۴۷	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری
۵/۰۳	۶/۳۵	۶/۲۷	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار
۵/۸۵	۵/۶۷	۶/۸۷	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار
۶/۱۵	۶/۲۴	۶/۵۷	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران
۶/۰۸	۵/۸۶	۶/۳۷	تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف
۵/۸۱	۶/۱۹	۶/۰۲	ضعف داسراها در رسیدگی مؤثر به شکایتها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات
۷/۰۰	۵/۸۲	۶/۹۶	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان
۴/۲۱	۵/۵۲	۵/۴۱	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه
۴/۶۸	۵/۶۴	۶/۳۳	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی
۵/۲۲	۵/۰۵	۴/۷۹	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده
۵/۷۹	۵/۴۴	۶/۰۵	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه
۴/۷۲	۵/۲۷	۵/۰۴	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل
۳/۷۸	۴/۱۵	۴/۹۶	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق
۶/۰۲	۶/۱۲	۶/۳۹	میانگین ارزیابی

در گزارش تابستان ۱۳۹۰، تشکلهای اقتصادی استان آذربایجان غربی با میانگین ارزیابی ۷/۱۹ مجموعاً بدترین ارزیابی را از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار نسبت به سایر استان‌ها ارائه داده‌اند. این درحالی است که در بهار ۱۳۹۰ بدترین ارزیابی مربوط به استان چهارمحال و بختیاری با میانگین ۷/۲۸ بوده است. در زمستان و پاییز ۱۳۸۹ تشکلهای اقتصادی استان آذربایجان غربی مجموعاً بدترین ارزیابی را از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار ارائه داده‌اند. در پایش تابستان ۱۳۹۰، پس از آذربایجان غربی، به ترتیب تشکلهای اقتصادی استان‌های خراسان شمالی، کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر ارزیابی نامساعدتری از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار داشته‌اند. درخصوص مؤلفه مشکل دریافت تسهیلات از بانکها به‌عنوان حادثترین مشکل ارزیابی شده محیط کسب‌وکار، بهترین ارزیابی مربوط به استان گیلان با میانگین ۴/۵۷ و بدترین ارزیابی نیز توسط آذربایجان غربی با میانگین ۹/۵۸ است.

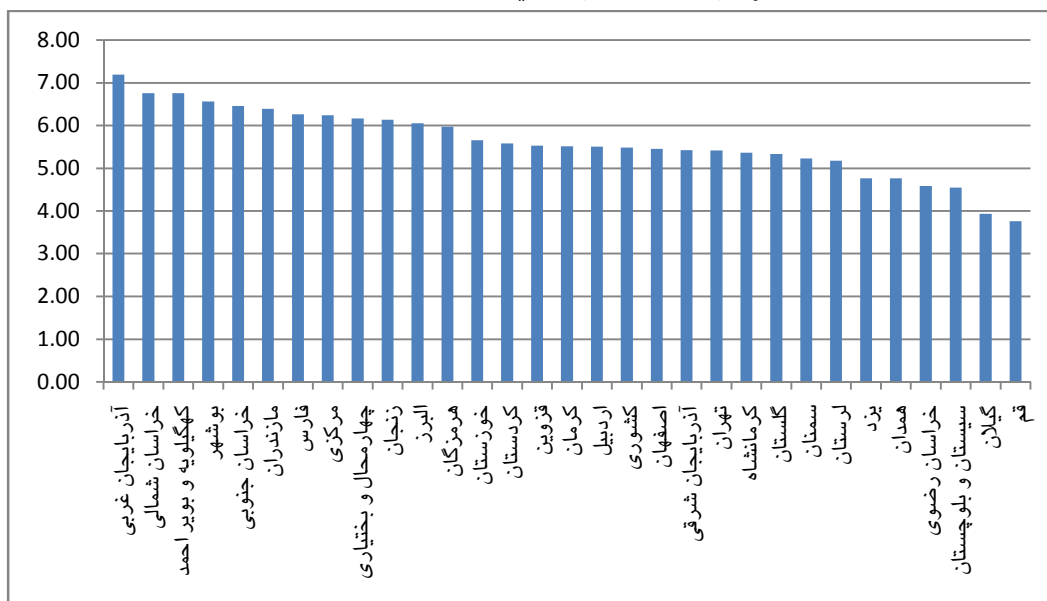
بهترین ارزیابی در گزارش تابستان ۱۳۹۰ از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار به ترتیب توسط شکل‌های اقتصادی استان‌های قم، گیلان، سیستان و بلوچستان و خراسان رضوی صورت گرفته است. ترتیب بهترین ارزیابی در بهار ۱۳۹۰ استان‌های اردبیل، اصفهان و قم بوده است. بدترین ارزیابی مطلق از مؤلفه‌ها در بین استان‌ها مربوط به مؤلفه مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها (در استان آذربایجان غربی) و زیاد بودن تعطیلات رسمی (در استان البرز) با میانگین نمره ۹/۵۸ در بین شکل‌های استان‌هاست.

در جدول ۳، ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار به تفکیک زیربخش‌های صنعت، کشاورزی و خدمات ارائه شده است. اختلاف میانگین ارزیابی بخش‌ها با یکدیگر اندک است، به ترتیب بخش صنعت، کشاورزی و خدمات با میانگین ۶/۳۹، ۶/۱۲ و ۶/۰۲ ارزیابی نامساعدتری از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در تابستان ۱۳۹۰ داشته‌اند. ترتیب این ارزیابی در بهار ۱۳۹۰، کشاورزی (۶/۲۶)، صنعت (۶/۰۶) و خدمات (۵/۶۷) بوده است.

جدول ۴. استان‌های دارای بهترین و بدترین ارزیابی از وضعیت هر یک از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در تابستان ۱۳۹۰

مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در ایران		بهترین ارزیابی در استان	بدترین ارزیابی در استان
مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	گیلان	۴/۵۷	آذربایجان غربی ۹/۵۸
بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	سمنان	۳/۵۲	بوشهر ۸/۹۲
بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران	قزوین	۳/۲۲	خوزستان ۸/۵۳
نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	البرز	۴/۰۶	اردبیل ۹/۴۱
زیاد بودن تعطیلات رسمی	زنجان	۲/۸۵	البرز ۹/۵۸
محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار	خراسان شمالی	۳/۰۴	بوشهر ۸/۳۹
ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	لرستان	۳/۲۲	مرکزی ۸/۹۲
قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی	زنجان	۲/۵۰	بوشهر ۸/۵۹
وجود مفساد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی	اردبیل	۳/۰۵	کهگیلویه و بویراحمد ۹/۶۷
بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری	خراسان رضوی	۲/۵۹	بوشهر ۸/۲۰
تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار	سیستان و بلوچستان	۳/۶۷	کهگیلویه و بویراحمد ۸/۶۷
تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	زنجان	۲/۴۴	خراسان شمالی ۸/۶۵
برگشت چک‌های مشتریان و همکاران	گیلان	۳/۰۷	مرکزی ۷/۷۴
تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف	قم	۱/۰۶	زنجان ۸/۳۵
ضعف دادرها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات	سمنان	۲/۱۱	کهگیلویه و بویراحمد ۷/۶۷
اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	اصفهان	۰/۴۹	آذربایجان غربی ۷/۹۰
تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	سمنان	۲/۸۲	کهگیلویه و بویراحمد ۹/۰۰
عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی	سیستان و بلوچستان	۱/۶۶	آذربایجان غربی ۸/۰۰
ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	قم	۲/۵۷	البرز ۶/۷۱
موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه	سیستان و بلوچستان	۰/۸۵	بوشهر ۸/۰۴
ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	گیلان	۰/۶۳	کهگیلویه و بویراحمد ۷/۳۳
ضعف زیر ساخت‌های تأمین برق	گیلان	۰/۶۹	مازندران ۵/۷۵

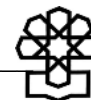
نمودار ۳. مقایسه ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در ایران در تابستان ۱۳۹۰ به تفکیک استان‌ها

ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی از عملکرد دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار ایران در تابستان ۱۳۹۰

بخش دوم گزارش پایش محیط کسب‌وکار مربوط به عملکرد دستگاه‌های حکومتی است و نشانگر آن است که از نظر تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه، دستگاه‌ها و نهادهای مختلف تا چه اندازه در ارائه خدمات و تسهیلات به کسب‌وکارهای تولیدی و خدماتی عملکردی مطلوب داشته‌اند. جدول ۵، ارزیابی عملکرد دستگاه‌های مرتبط با تولید و سرمایه‌گذاری را از نظر ۲۷۴ تشکل اقتصادی به تفکیک استان‌های مختلف در تابستان ۱۳۹۰ نشان می‌دهد. در گزارش حاضر، میانگین وزنی کل ارزیابی تشکل‌های سراسر کشور از دستگاه‌های مرتبط با تولید و سرمایه‌گذاری ۵/۰۱ است (۱۰ بهترین عملکرد) که نسبت به گزارش بهار ۱۳۹۰ اندکی بهبود داشته است. این میانگین در بهار گذشته، ۴/۷۰ از ۱۰ بوده است.

در ارزیابی صورت گرفته از نحوه عملکرد دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار، همچون گزارش‌های پیشین، اداره ثبت شرکت‌ها نسبت به سایر دستگاه‌ها واجد بهترین عملکرد ارزیابی شده است. در رتبه دوم و سوم (عملکرد بهتر) به ترتیب اداره صنایع و معادن و گمرک قرار دارند. رتبه اول و دوم ارزیابی حاضر مشابه گزارش بهار ۱۳۹۰ بوده است؛ ولی رتبه سوم در بهار ۱۳۹۰

متعلق به اداره استاندارد بوده که در تابستان ۱۳۹۰ گمرک جای آن را گرفته است.

میانگین ارزیابی استانی برای دستگاه‌های مورد بررسی در این مطالعه، بدون اعمال ضرایب زیربخش‌ها و سهم استان‌ها، بجز اداره ثبت شرکت‌ها و اداره صنایع و معادن استان، کمتر از ۶ است. که اگر از ۴ تا ۶ را دامنه متوسط در نظر بگیریم، در مورد تمام دستگاه‌ها میانگین امتیاز، متوسط و پایین‌تر از متوسط است که نشان می‌دهد شکل‌ها و فعالان اقتصادی مجموعاً ارزیابی نامطلوبی از عملکرد این دستگاه‌ها دارند. به همین ترتیب میانگین تکتک استان‌ها بجز سمنان و هرمزگان برای عملکرد کل دستگاه‌ها، نیز کمتر از ۶ است. یعنی در ۲۸ استان، شکل‌های اقتصادی عملکرد دستگاه‌های مرتبط با کسب‌وکار را متوسط و پایین‌تر ارزیابی کرده‌اند.

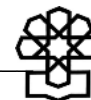
به هر میزان ارزیابی‌های صورت گرفته از عملکرد دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار نامطلوب‌تر باشد، بیانگر آن است که از نظر شکل‌های مشارکت‌کننده، مجموعه سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط محیط مناسبی را برای فعالیت‌های اقتصادی ایجاد نمی‌کنند و این موجب می‌شود فعالیت‌ها به سمت اقتصاد زیرزمینی و غیررسمی هدایت شود.

در این گزارش به‌ترتیب شهرداری‌ها، سازمان امور مالیاتی، سازمان تأمین اجتماعی و دادرها عملکرد نامطلوبی از نظر شکل‌های اقتصادی داشته‌اند؛ به‌طوری که میانگین ارزیابی عملکرد این دستگاه‌ها زیر ۴ است. در گزارش بهار ۱۳۹۰ بدترین ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها به‌ترتیب به سازمان امور مالیاتی، دادرها، اداره تعزیرات حکومتی و سازمان تأمین اجتماعی اختصاص داشت.

خانه‌های خالی در جدول ۵ نشان می‌دهند که شکل‌های اقتصادی برخی استان‌ها همه دستگاه‌های حکومتی را ارزیابی نکرده‌اند که این موضوع با توصیه تصریح شده در پرسشنامه متناسب بوده است. در نامه توجیهی ارسالی برای شکل‌های اقتصادی برای تکمیل پرسشنامه‌های این مطالعه، از آنها خواسته شده بود فقط عملکرد دستگاه‌هایی را که با اداره بنگاه‌های زیرمجموعه آنها ارتباط دارند ارزیابی کنند.

جدول ۵. ارزیابی عملکرد دستگاه‌های حکومتی مرتبط با کسب‌وکار از نظر ۲۷۴ تشکل اقتصادی ایران به تفکیک استان‌ها در تابستان ۱۳۹۰ (نمره ۱۰ بهترین ارزیابی)

ردیف	استان‌ها دستگاه‌ها	اصفهان	فارس	یزد	آذربایجان غربی	کرمان	خراسان رضوی	گیلان	همدان	البرز	بوشهر	هرمزگان	سمنان	میانگین استان‌ها
۱	اداره ثبت شرکت‌ها	۶/۴۷	۶/۰۰	۴/۱۰	۵/۰۰	۶/۲۵	۷/۲۰	۶/۷۸	۷/۲۵	۶/۱۳	۴/۸۷	۵/۳۳	۵/۳۳	۷/۰۰
۲	اداره صنایع و معادن استان	۵/۹۷	۴/۸۵	۴/۰۰	۵/۶۷	۶/۰۰	۷/۲۰	۴/۵۰	۶/۰۰	۵/۳۰	۷/۰۰	۴/۷۵	۵/۷۵	۵/۶۷
۳	گمرک	۵/۸۸	۴/۵۰	۴/۵۰	۴/۰۰	۵/۰۰	۶/۰۰	۴/۵۷	۲/۶۷	۶/۵۰	۸/۰۰	۵/۵۰	۵/۰۰	۵/۱۷
۴	اداره استاندارد	۵/۷۸	۷/۰۰	۴/۸۰	۴/۰۰	۴/۲۵	۴/۶۰	۵/۸۳	۵/۰۰	۳/۵۰	۵/۰۰	۴/۵۰	۵/۰۰	۵/۶۸
۵	اداره بازرگانی استان	۵/۶۶	۴/۶۷	۴/۱۵	۲/۵۰	۳/۲۵	۵/۴۰	۴/۰۶	۵/۵۰	۲/۰۰	۵/۷۰	۲/۴۰	۵/۳۳	۵/۲۰
۶	اداره جهاد کشاورزی استان	۵/۵۴	۴/۱۰	۳/۰۰	۴/۶۷	۵/۰۰	۵/۱۴	۵/۰۰	۳/۰۰	۶/۰۰	۶/۵۰	۵/۶۷	۵/۵۰	۵/۲۵
۷	بیمه‌های تجاری	۵/۴۲	۱/۰۰	۴/۲۵	۶/۰۰	۳/۲۵	۴/۷۵	۵/۱۳	۵/۳۳	۶/۰۰	۵/۶۷	۶/۰۰	۵/۰۰	۴/۳۳
۸	اداره کار	۵/۴۲	۵/۳۳	۴/۹۵	۵/۳۳	۴/۰۰	۴/۱۴	۶/۰۰	۳/۵۰	۶/۵۰	۴/۲۷	۵/۵۰	۴/۷۵	۵/۵۰
۹	اداره نظارت بر غذا و دارو	۵/۳۴	۷/۰۰	۴/۰۰	۳/۰۰	۴/۰۰	۵/۰۰	۶/۱۰	۵/۰۰	۴/۰۰	۶/۵۰	۷/۰۰	۶/۰۰	۸/۰۰
۱۰	اداره برق	۵/۲۰	۳/۰۰	۳/۵۰	۷/۵۰	۴/۵۰	۳/۱۵	۴/۵۰	۵/۳۳	۴/۱۰	۵/۵۰	۴/۰۰	۶/۰۰	۴/۴۴
۱۱	بانک‌های خصوصی	۴/۹۹	۳/۵۰	۴/۰۰	۴/۰۰	۳/۲۵	۳/۱۷	۳/۴۵	۴/۳۳	۴/۵۰	۴/۰۰	۴/۵۰	۴/۰۰	۴/۳۳
۱۲	اداره حفاظت از محیط زیست	۴/۹۷	۴/۰۰	۳/۷۵	۲/۰۰	۸/۶۷	۴/۶۷	۴/۰۰	۳/۵۳	۳/۰۰	۵/۵۰	۴/۰۰	۵/۳۳	۴/۵۳
۱۳	کلانتری‌ها	۴/۸۰	۱/۰۰	۴/۳۰	۲/۰۰	۴/۰۰	۴/۰۰	۲/۳۳	۳/۰۰	۴/۴۲	۴/۶۷	۴/۳۳	۴/۳۳	۴/۹۱
۱۴	اداره تعزیرات حکومتی	۴/۴۷	۱/۰۰	۳/۳۵	۳/۰۰	۶/۶۷	۳/۲۹	۲/۳۸	۵/۰۰	۸/۰۰	۳/۳۳	۳/۵۰	۴/۰۰	۲/۵۰
۱۵	بانک‌های دولتی	۴/۰۳	۴/۳۳	۳/۰۰	۴/۶۷	۲/۵۰	۳/۲۵	۲/۵۰	۵/۵۰	۳/۸۷	۵/۰۰	۳/۵۰	۳/۰۰	۴/۵۰
۱۶	دادسراها	۳/۹۷	۳/۵۰	۴/۵۰	۳/۰۰	۱/۰۰	۳/۶۷	۳/۲۵	۳/۶۷	۱/۰۰	۴/۱۳	۲/۳۳	۴/۰۰	۳/۶۷
۱۷	سازمان تأمین اجتماعی	۳/۹۶	۲/۶۷	۲/۰۰	۴/۶۷	۲/۷۵	۴/۰۰	۳/۰۰	۲/۲۵	۵/۳۳	۳/۲۰	۳/۱۴	۳/۰۰	۳/۵۰
۱۸	سازمان امور مالیاتی	۳/۸۵	۲/۰۰	۳/۵۵	۵/۳۳	۳/۵۰	۲/۵۷	۳/۱۴	۳/۷۵	۳/۰۰	۳/۵۰	۳/۸۶	۳/۰۰	۳/۶۰
۱۹	شهرداری‌ها	۳/۸۱	۲/۰۰	۱/۵۰	۳/۰۰	۲/۰۰	۲/۲۵	۲/۷۸	۱/۳۳	۱/۰۰	۳/۰۰	۵/۰۰	۴/۰۰	۴/۴۸
۲۰	میانگین استانی برای دستگاه‌ها	۵/۰۱	۳/۶۳	۳/۸۵	۴/۰۰	۴/۱۴	۴/۲۵	۴/۲۸	۴/۲۹	۴/۴۴	۴/۴۷	۴/۵۷	۴/۷۵	۴/۹۹

جدول ۶. ارزیابی عملکرد دستگاه‌های حکومتی مرتبط با کسب‌وکار به تفکیک
بخش‌های اقتصادی در تابستان ۱۳۹۰

خدمات	کشاورزی	صنعت	دستگاه‌ها
۶/۲۹	۶/۳۳	۶/۵۷	اداره ثبت شرکت‌ها
۵/۷۱	۵/۷۲	۶/۰۷	اداره بازرگانی استان
۶/۰۵	۶/۳۷	۵/۹۳	اداره صنایع و معادن استان
۵/۱۸	۶/۴۰	۵/۸۲	اداره استاندارد
۴/۷۶	۵/۳۱	۵/۶۹	گمرک
۵/۵۵	۵/۰۸	۵/۵۴	بیمه‌های تجاری
۴/۴۷	۵/۵۶	۵/۴۷	اداره نظارت بر غذا و دارو
۵/۴۲	۴/۸۷	۵/۴۱	اداره جهاد کشاورزی استان
۵/۰۵	۴/۹۱	۵/۲۹	اداره کار
۵/۲۸	۵/۲۷	۵/۱۱	اداره برق
۴/۶۲	۴/۸۵	۴/۷۳	کلانتری‌ها
۵/۴۶	۴/۷۴	۴/۷۱	بانک‌های خصوصی
۴/۹۵	۵/۳۹	۴/۴۱	اداره حفاظت از محیط زیست
۳/۸۹	۳/۷۱	۴/۲۳	داسراها
۴/۴۷	۴/۱۳	۴/۱۵	اداره تعزیرات حکومتی
۳/۸۸	۴/۰۷	۳/۹۲	شهرداری‌ها
۴/۰۵	۴/۱۹	۳/۸۳	سازمان امور مالیاتی
۴/۳۳	۳/۶۵	۳/۶۶	بانک‌های دولتی
۴/۰۰	۴/۰۹	۳/۶۰	سازمان تأمین اجتماعی
۴/۹۲	۴/۹۸	۴/۹۵	میانگین ارزیابی

در جدول ۶، ارزیابی عملکرد دستگاه‌ها به تفکیک بخش‌های اقتصادی ارائه شده است. به دلیل اختلاف بسیار کم در میانگین‌های بخشی می‌توان گفت هر سه بخش صنعت، کشاورزی و خدمات ارزیابی نسبتاً مشابهی از عملکرد دستگاه‌ها داشته‌اند. علاوه بر این، به نحو مشترک بخش‌های اقتصادی، اداره ثبت شرکت‌ها را واجد بهترین عملکرد دانسته‌اند، ولی در رتبه‌های بعدی بین بخش‌ها اختلاف وجود دارد؛ برای مثال رتبه دوم از نظر تشکل‌های بخش کشاورزی اداره استاندارد و از نظر تشکل‌های خدماتی، اداره صنایع و معادن استان بوده است.

جدول ۷. ارزیابی عملکرد دستگاه‌های حکومتی مرتبط با کسب‌وکار

به تفکیک بهترین و بدترین ارزیابی تشکل‌های استانی در تابستان ۱۳۹۰

دستگاه‌ها	بهترین ارزیابی در استان (بالاترین نمره به دستگاه)	بدترین ارزیابی در استان (کمترین نمره به دستگاه)
اداره ثبت شرکت‌ها	البرز ۸/۵۰	چهارمحال و بختیاری ۴/۱۰
اداره صنایع و معادن استان	هرمزگان ۸/۵۰	کهگیلویه و بویراحمد ۴/۰۰
گمرک	همدان ۹/۰۰	قم ۲/۶۷
اداره استاندارد	سمنان ۸/۵۰	قزوین ۳/۲۵
اداره بازرگانی استان	آذربایجان غربی - بوشهر ۷/۶۷	سیستان و بلوچستان ۲/۰۰
اداره جهاد کشاورزی استان	البرز ۸/۰۰	کهگیلویه و بویراحمد - سیستان و بلوچستان ۳/۰۰
بیمه‌های تجاری	البرز ۹/۰۰	اردبیل ۱/۰۰
اداره کار	خراسان رضوی ۷/۶۰	تهران ۳/۴۰
اداره نظارت بر غذا و دارو	هرمزگان ۸/۱۳	کهگیلویه و بویراحمد - یزد ۳/۰۰
اداره برق	خراسان رضوی ۷/۶۷	کرمان ۲/۶۷
بانک‌های خصوصی	گیلان ۷/۵۰	کردستان ۲/۷۵
اداره حفاظت از محیط زیست	خراسان شمالی ۸/۶۷	کهگیلویه و بویراحمد ۲/۰۰
کلاتری‌ها	آذربایجان غربی ۷/۰۰	اردبیل ۱/۰۰
اداره تعزیرات حکومتی	سیستان و بلوچستان ۸/۰۰	اردبیل ۱/۰۰
بانک‌های دولتی	هرمزگان ۶/۱۰	خراسان شمالی ۲/۵۰
دادسراها	همدان ۷/۰۰	خراسان شمالی - سیستان و بلوچستان ۱/۰۰
سازمان تأمین اجتماعی	هرمزگان ۶/۲۰	چهارمحال و بختیاری ۲/۰۰
سازمان امور مالیاتی	همدان ۵/۸۰	اردبیل - کرمان ۲/۰۰
شهرداری‌ها	کرمان ۷/۰۰	سیستان و بلوچستان ۱/۰۰

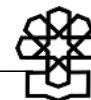
نتیجه دو سؤال درباره اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها

گروه مطالعات محیط کسب‌وکار مشابه مطالعه زمستان ۱۳۸۹، در این مطالعه نیز به دلیل تداوم آثار اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها بر اداره بنگاه‌های کشور، دو سؤال چندگزینه‌ای درخصوص آثار افزایش قیمت ناشی از هدفمندی و میزان جبران افزایش هزینه‌ها، خطاب به تشکل‌های مشارکت‌کننده طرح کرده است. سؤالات مذکور و نتیجه پاسخ‌ها به شرح زیر است:

سؤال ۱. اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها چند درصد هزینه بنگاه‌ها در شکل شما را

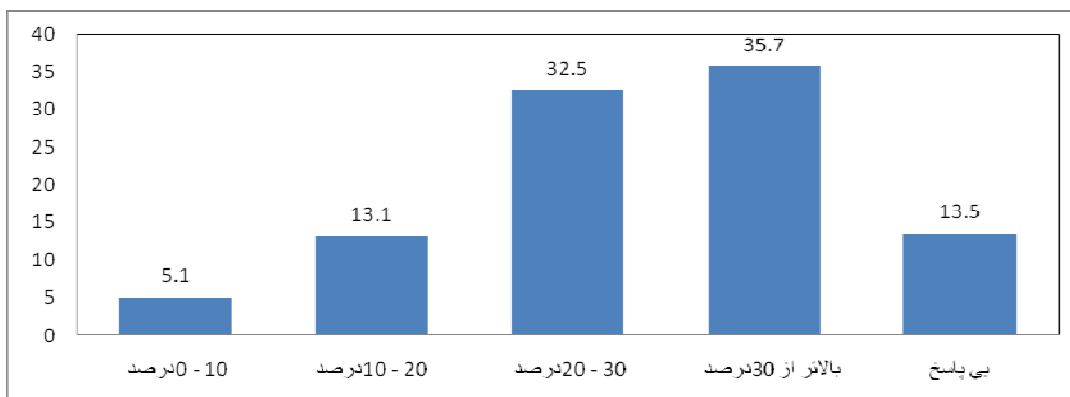
افزایش داده است؟

صفر تا ۱۰ درصد ۱۰ تا ۲۰ درصد ۲۰ تا ۳۰ درصد بالاتر از ۳۰ درصد

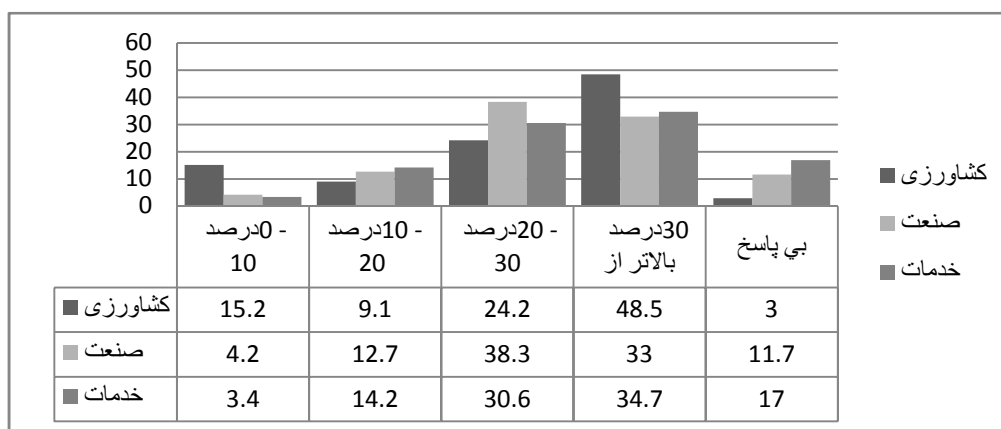
نمودار ۴. پاسخ به سؤال اول

اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها چند درصد هزینه بنگاه‌ها در تشکل شما را افزایش داده است؟

چنان‌که در نمودار ۴ نشان داده شده است، بیش از ۶۸ درصد تشکل‌های مشارکت‌کننده در پایش تابستان ۱۳۹۰ افزایش هزینه‌های ناشی از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را بالاتر از ۲۰ درصد دانسته‌اند.

نمودار ۵. پاسخ به سؤال اول به تفکیک بخش‌های اقتصادی

در نمودار ۵ نیز پاسخ‌ها به تفکیک بخش‌های اقتصادی ارائه شده است. در پاسخ افزایش هزینه بالاتر از ۳۰ درصد، بنگاه‌های بخش کشاورزی با ۴۸/۵ درصد، بیشترین سهم را دارند.

سؤال ۲. آیا دولت افزایش نرخ‌های انرژی ناشی از هدفمند کردن یارانه‌ها را برای بنگاه‌های عضو

تشکل شما جبران کرده است؟

جبران نکرده است

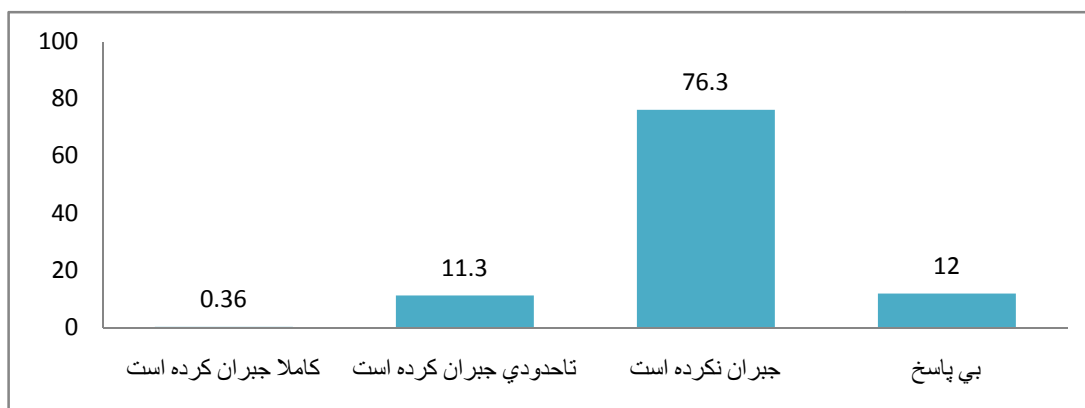
تا حدودی جبران کرده است

کامل جبران کرده است

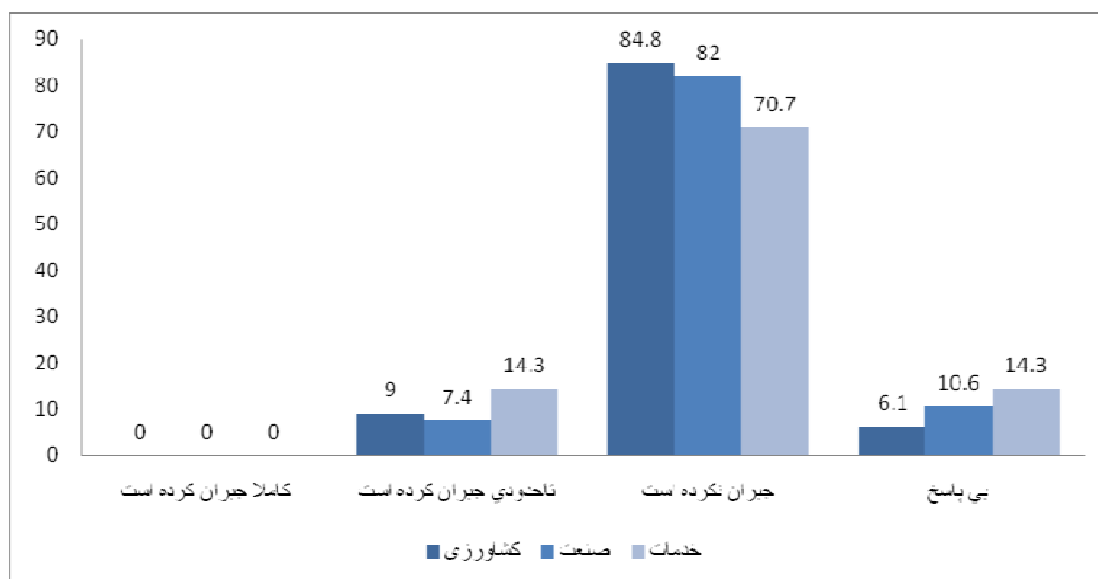
نمودار ۶. پاسخ به سؤال دوم:

سؤال: آیا دولت افزایش نرخ‌های انرژی ناشی از هدفمند کردن یارانه‌ها را برای بنگاه‌های عضو تشکل

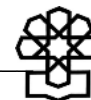
شما جبران کرده است؟

نمودار ۷. پاسخ به سؤال دوم به تفکیک زیربخش‌ها

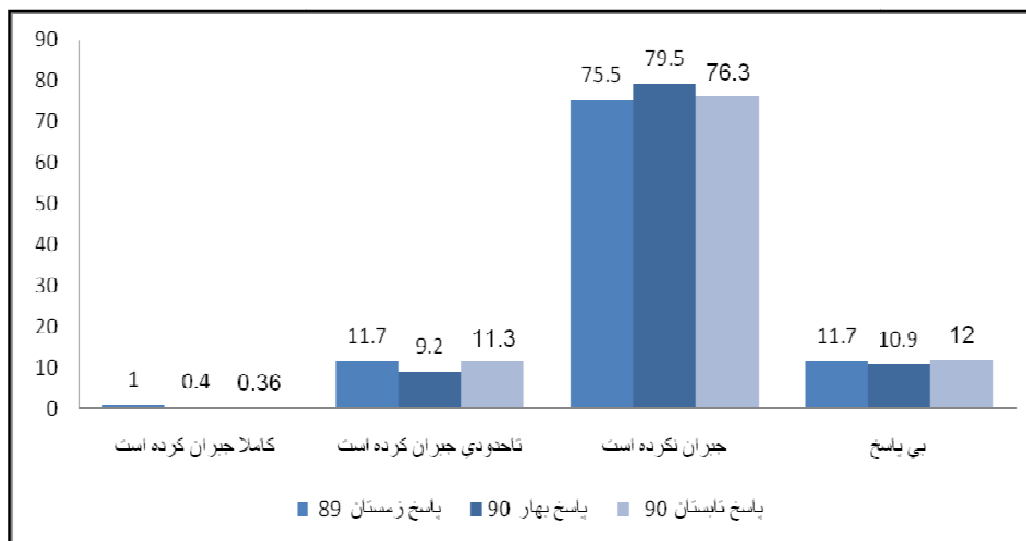

در جدول ۶ درصد تشکل‌هایی که به هریک از گزینه‌های مربوط به جبران افزایش نرخ‌های انرژی پاسخ داده‌اند، نشان داده شده است. در جدول ۷ همین پاسخ‌ها به تفکیک نوع تشکل در نمودار نشان داده شده است.

نمودار ۸. مقایسه پاسخ‌ها به سؤال دوم در زمستان ۱۳۸۹، بهار و تابستان ۱۳۹۰

سؤال: آیا دولت افزایش نرخ‌های انرژی ناشی از هدفمند کردن یارانه‌ها را برای بنگاه‌های عضو تشکل شما جبران کرده است؟

همان‌طور که در نمودار ۸ نشان داده شده است، پاسخ‌های مربوط به سؤال دوم (جبران افزایش هزینه‌های ناشی از هدفمندی) در سه گزارش زمستان ۱۳۸۹ و بهار و تابستان ۱۳۹۰ با یکدیگر مقایسه شده‌اند. پاسخ‌های ارسالی در هر سه گزارش فصلی، وضعیت تقریباً مشابهی دارند به طوری که بیش از ۷۵ درصد تشکل‌ها، در پاسخ بیان کرده‌اند که دولت افزایش هزینه‌ها را جبران نکرده است.

خلاصه و نتیجه‌گیری

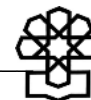
مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار ایران که از تابستان ۱۳۸۹ توسط گروه مطالعات محیط کسب‌وکار مرکز پژوهش‌های مجلس استخراج شده و به‌طور فصلی ارزیابی می‌شوند تفاوت قابل ملاحظه‌ای با شاخص‌های انجام کسب‌وکار بانک جهانی دارند. مخاطب گزارش‌های سالیانه بانک جهانی و گزارش‌های مشابه، عمدتاً سرمایه‌گذاران خارجی هستند، اما مخاطب گزارش حاضر، صرفاً سیاست‌گذاران و مسئولان اقتصاد ایران هستند. ارزیابی تشکل‌های اقتصادی ایران از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در تابستان ۱۳۹۰ نشان می‌دهد که مجموعاً محیط کسب‌وکار از نظر تشکل‌های مشارکت‌کننده نسبت به ارزیابی بهار ۱۳۹۰ اندکی بدتر ارزیابی شده است. به طوری که در بهار ۱۳۹۰ میانگین کل این ارزیابی ۶/۰۷ بوده که به ۶/۲۸ در تابستان ۱۳۹۰ افزایش یافته است (۱۰ بدترین ارزیابی).

نتایج ارزیابی تشکلهای اقتصادی از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در تابستان ۱۳۹۰ که به‌صورت میانگین وزنی با اعمال سهم زیربخش‌های اقتصادی و سهم استانی از کل ارزش‌افزوده کشور در پاسخ‌ها محاسبه شده است، نشان می‌دهد مؤلفه‌هایی که کمترین تأثیر منفی را بر محیط کسب‌وکار در تابستان ۱۳۹۰ داشته‌اند به‌ترتیب عبارتند از: «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق» (مساعداًترین مؤلفه ارزیابی شده)، «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل» و «موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه». همچنین در این مطالعه براساس ارزیابی تشکلهای مشارکت‌کننده مؤلفه‌هایی که بیشترین تأثیر منفی را بر محیط کسب‌وکار در طول تابستان ۱۳۹۰ داشته‌اند به‌ترتیب عبارتند از: «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها (نامساعداًترین مؤلفه)»، «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه» و «بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران».

نتایج ۴ فصل پاییز ۱۳۸۹ تا تابستان ۱۳۹۰ در هر دو جدول ارزیابی مؤلفه‌ها و عملکرد دستگاه‌ها بسیار به هم نزدیک هستند که اعتماد را به نتایج به‌دست آمده افزایش می‌دهد؛ زیرا هم مؤلفه‌های تأثیرگذار بر محیط کسب‌وکار و هم عملکرد دستگاه‌های اجرایی مؤثر بر محیط کسب‌وکار معمولاً به سرعت تغییر نمی‌کند. نکته دیگر اینکه نتایج پرسشنامه دستگاه‌ها در بسیاری از موارد با پرسشنامه مؤلفه‌ها تطابق دارد. برای مثال بانک‌های دولتی و سازمان تأمین اجتماعی جزء دستگاه‌هایی هستند که مورد نارضایتی تشکلهای هستند، در عین حال مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها و نرخ بالای بیمه تأمین اجتماعی هر دو محدودکننده شدید کسب‌وکار ارزیابی شده‌اند.

از پایین بودن رتبه مشکلات زیرساختی نظیر راه و برق در مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در ایران می‌توان نتیجه گرفت امروزه تولید و سرمایه‌گذاری در ایران با مانعی جدی از ناحیه تأسیسات زیرساختی نظیر راه و برق مواجه نیست و بیشتر از ناحیه تأمین مالی، بی‌ثباتی و ضمانت پایین قراردادها، در رنج است. این نتیجه می‌تواند در جهت‌گیری بودجه‌های سالیانه کشور اثر بگذارد و اولویت‌های بودجه را از احداث راه و نیروگاه جدید، به افزایش ضمانت اجرای قراردادها و تقویت مؤلفه‌های نرم‌افزاری توسعه تغییر دهد. تقویت نهادهای قضایی به‌ویژه دادرها و نیز نهادهای انتظامی می‌تواند به افزایش ضمانت اجرای قراردادها در ایران بیانجامد.

بخش دوم گزارش که مربوط به عملکرد دستگاه‌های اجرایی و حکومتی است نشان می‌دهد از نظر ۲۷۴ تشکل مشارکت‌کننده در این مطالعه، میانگین کل ارزیابی از دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار ۵/۰۱ است (۱۰ بهترین عملکرد) که نسبت به گزارش بهار ۱۳۹۰، اندکی بهتر شده (به عدد ۱۰ نزدیک‌تر شده) است. مانند گزارش‌های پیشین، اداره ثبت شرکت‌ها نسبت به سایر دستگاه‌ها واجد بهترین عملکرد ارزیابی شده است. در رتبه دوم و سوم (عملکرد بهتر) به‌ترتیب اداره صنایع و

معادن و گمرک قرار دارند. رتبه اول و دوم در تابستان ۱۳۹۰ همانند گزارش بهار ۱۳۹۰ بوده است، ولی رتبه سوم در بهار ۱۳۹۰ متعلق به اداره استاندارد بوده که در تابستان ۱۳۹۰ به گمرک تغییر یافته است.

در گزارش تابستان ۱۳۹۰ شکل‌های اقتصادی استان آذربایجان غربی با میانگین ارزیابی ۷/۱۹ مجموعاً بدترین ارزیابی را از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار نسبت به سایر استان‌ها ارائه داده‌اند؛ در حالی که در بهار ۱۳۹۰ بدترین ارزیابی مربوط به استان چهارمحال و بختیاری با نمره ۷/۲۸ بوده است. در پایش تابستان ۱۳۹۰ بعد از آذربایجان غربی شکل‌های اقتصادی استان‌های خراسان شمالی، کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر ارزیابی نامساعدتری از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار داشته‌اند. به ترتیب سمنان، هرمزگان و بوشهر نیز نسبت به سایر استان‌ها ارزیابی مطلوب‌تری از عملکرد دستگاه‌ها داشته‌اند.

بهترین ارزیابی در گزارش تابستان ۱۳۹۰ از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار به ترتیب توسط شکل‌های اقتصادی استان‌های قم، گیلان و سیستان و بلوچستان انجام شده است. ترتیب بهترین ارزیابی در بهار ۱۳۹۰ استان‌های اردبیل، اصفهان و قم بوده است.

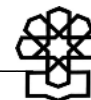
به دلیل تداوم آثار قانون هدفمندی بر بخش‌های تولیدی در این گزارش نیز مشابه دو گزارش پیشین، دو سؤال چندگزینه‌ای در خصوص آثار افزایش قیمت ناشی از هدفمندی و میزان جبران افزایش هزینه‌ها خطاب به شکل‌های مشارکت‌کننده طرح شده است. نتیجه آنکه براساس نتایج پیمایش بیش از ۶۸ درصد شکل‌های مشارکت‌کننده در پایش تابستان ۱۳۹۰ افزایش هزینه‌ها را بالاتر از ۲۰ درصد دانسته‌اند.

پیوست‌ها

پیوست ۱. فهرست ۲۷۴ شکل اقتصادی مشارکت‌کننده در مطالعه تابستان ۱۳۹۰

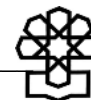
ملی

۱. اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی ایران،
۲. اتحادیه صنف تعویض روغن، پنچرگیر و کارواش،
۳. شرکت تعاونی تولیدکنندگان فرآورده‌های بهداشتی، صنعتی، آرایشی،
۴. انجمن صنایع طیور ایران،
۵. انجمن صنایع لوازم خانگی ایران،
۶. اتحادیه صادرکنندگان آبزیان ایران،
۷. اتحادیه تعاونی مصرف راه‌آهن،
۸. سندیکای صنعت مخابرات ایران،
۹. انجمن صنایع تولید لنت ترمز و کلاج،
۱۰. اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران،
۱۱. انجمن صنفی تولیدکنندگان شیرآلات بهداشتی،
۱۲. شرکت تعاونی و سندیکای صنایع کنسرو ایران،
۱۳. اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های سرب و روی ایران،
۱۴. اتحادیه تعاونی‌های مصرف فرهنگیان سراسر کشور،
۱۵. کانون سراسری انجمن‌های شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی و تجهیزاتی ایران،
۱۶. انجمن توسعه و بهبود کیفیت،
۱۷. انجمن صنفی شرکت‌های خدمات بیمه ایران،
۱۸. اتحادیه سراسری تعاونی‌های تولیدکنندگان فرش دستباف ایران،
۱۹. انجمن صنفی صنایع فرآورده‌های لبنی ایران،
۲۰. انجمن صنفی کارفرمایی افزودنی‌های صنایع غذایی،
۲۱. اتحادیه مرکزی تعاونی‌های عشایری ایران،
۲۲. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی اعتبار ایران،
۲۳. سندیکای تولیدکننده برق،
۲۴. سندیکای تولیدکنندگان خمیرمایه ایران،

۲۵. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری کشور،
۲۶. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی و تکثیر و پرورش ماهی‌های سردابی،
۲۷. اتحادیه سراسری تعاونی‌های تولیدی و خدمات تولیدکنندگان فرآورده‌های گوشتی سراسر کشور،
۲۸. انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران،
۲۹. اتحادیه صنایع لوح‌های فشرده ایران،
۳۰. انجمن تولید اسید و انجمن تولید کودهای شیمیایی،
۳۱. انجمن صادرکنندگان صنعتی و معدنی و خدمات مهندسی ایران،
۳۲. جامعه صنعت کفش ایران،
۳۳. اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران،
۳۴. اتحادیه مرکزی فرش دستباف روستایی ایران،
۳۵. انجمن شرکت‌های لیزینگ ایران،
۳۶. شرکت تعاونی سازندگان ملامین و فرآورده‌های وابسته،
۳۷. انجمن صنایع گالوانیزه ایران،
۳۸. اتحادیه سراسری تعاونی‌های مصرف کارکنان دولت (اسکاد)،
۳۹. انجمن شرکت‌های نمایندگی خدمات صنعت بیمه کشور،
۴۰. انجمن صنفی کارفرمایان کارخانجات نان صنعتی و ماشینی و واحدهای درحال تبدیل ایران،
۴۱. شورای ملی زیتون ایران،
۴۲. انجمن صنفی بهینه‌سازی مصرف انرژی ایران،
۴۳. انجمن شرکت‌های مهندسی و پیمانکاری نفت گاز و پتروشیمی،
۴۴. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مولیبدن،
۴۵. انجمن صنفی شرکت‌های اتوماسیون صنعتی،
۴۶. اتحادیه مالکان کشتی ایران،
۴۷. انجمن صنایع و معادن سرب و روی ایران،
۴۸. اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران،
۴۹. انجمن صنفی کارفرمایی کارگزاران رسمی بیمه،
۵۰. انجمن شرکت‌های ساختمانی،
۵۱. انجمن ملی خرمای ایران،
۵۲. سندیکای تولیدکنندگان موتورسیکلت ایران،

۵۳. شرکت تعاونی رنگ و رزین الوان و صنایع وابسته،
۵۴. اتحادیه سراسری تعاونی‌های صیادی ایران،
۵۵. انجمن مدیران صنایع ایران،
۵۶. انجمن صنفی کارفرمایی آزمایشگاه‌های معتمد محیط زیست،
۵۷. انجمن سنگ ایران،
۵۸. گروه واردکنندگان و نمایندگان شرکت‌های خارجی (مجمع واردات)،
۵۹. اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران،
۶۰. انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران،
۶۱. انجمن پایانه‌داران بنادر ایران،
۶۲. انجمن تولیدکنندگان رنگ و رزین ایران،
۶۳. انجمن آب‌های معدنی و آشامیدنی ایران،
۶۴. انجمن صنفی شرکت‌های خدمات آتشکاری،
۶۵. انجمن صنفی تولیدکنندگان قارچ خوراکی،
۶۶. سندیکای صنایع آلومینیم ایران،
۶۷. اتحادیه صادرکنندگان صنعت چاپ ایران،
۶۸. شرکت تعاونی کارخانجات فرآوری روغن و دانه‌های روغنی ایران (فردا)،
۶۹. اتحادیه صادرکنندگان فراورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران (لوشان)،
۷۰. انجمن صنفی صنایع روغن‌کشی ایران،
۷۱. انجمن صنفی صنایع روغن نباتی ایران،
۷۲. کانون انجمن‌های صنایع غذایی ایران،
۷۳. سندیکای صنعت برق ایران،
۷۴. انجمن صنفی آردسازان ایران،
۷۵. انجمن صنایع نساجی ایران (۱ پرسشنامه)،
- اردبیل**
۷۶. انجمن‌های صنفی آموزشگاه‌های آزاد رایانه استان اردبیل،
۷۷. انجمن صنفی دندانسازان استان اردبیل،
۷۸. اتاق تعاون اردبیل،

اصفهان

۷۹. انجمن مدیران صنایع استان اصفهان،

۸۰. شرکت تعاونی فولاد علویجه،

۸۱. انجمن داروخانه‌های دامپزشکی استان اصفهان،

۸۲. انجمن صنفی تولیدکنندگان آجر و سفال اصفهان و حومه،

۸۳. انجمن صنفی کارفرمایان حمل‌ونقل درچه غرب اصفهان،

۸۴. انجمن صنفی شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای جنوب استان اصفهان،

۸۵. شرکت تعاونی بیل کشداران استان اصفهان،

۸۶. انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران استان اصفهان،

۸۷. اداره کل آزمایشگاه فنی و مکانیک خاک استان اصفهان،

۸۸. اتاق تعاون استان اصفهان،

۸۹. انجمن صنفی کارفرمایان صنایع نساجی استان اصفهان،

۹۰. خانه صنعت و معدن استان اصفهان،

۹۱. اتحادیه قالیبافان کاشان،

۹۲. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های مهندسی کشاورزی،

۹۳. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایان استان اصفهان،

آذربایجان شرقی

۹۴. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان یونولیت استان آذربایجان شرقی،

۹۵. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل تبریز و حومه،

۹۶. کانون کارفرمایی انجمن‌های صنفی دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی‌های غیردولتی سراسر کشور،

۹۷. خانه صنعت و معدن تبریز،

۹۸. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی آذربایجان شرقی،

۹۹. اتاق بازرگانی تبریز،

۱۰۰. انجمن صنفی شرکت‌های توزیعی پخش مواد غذایی دارویی و بهداشتی استان آذربایجان

شرقی،

۱۰۱. انجمن مدیران صنایع آذربایجان شرقی،

۱۰۲. انجمن صنفی کارفرمایی داروخانه‌های دامپزشکی آذربایجان شرقی،

آذربایجان غربی

۱۰۳. انجمن صنفی کالا و مسافر شهرستان ارومیه،
 ۱۰۴. اتاق تعاون آذربایجان غربی،
 ۱۰۵. اتاق بازرگانی آذربایجان غربی،
 ۱۰۶. انجمن صنفی کارخانجات آرد غلظکی استان آذربایجان غربی،

البرز

۱۰۷. انجمن صنفی تولیدکنندگان بتن آماده و قطعات بتنی استان البرز،
 ۱۰۸. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد صنایع دستی کرج و حومه،
 ۱۰۹. انجمن صنفی شرکت‌های ساختمانی، تأسیساتی، تجهیزاتی استان البرز،
 ۱۱۰. انجمن صنفی معماران تجربی،

تهران

۱۱۱. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های خدمات عمومی، پشتیبانی فنی و مهندسی و فضای سبز،
 ۱۱۲. اتحادیه تعاونی‌های مصرف محلی استان تهران،
 ۱۱۳. انجمن صنفی مهندسان مشاور و طراح و ناظر ساختمان استان تهران،
 ۱۱۴. اتاق بازرگانی تهران،
 ۱۱۵. انجمن صاحبان واحدهای تولیدی صنعتی تهران،

بوشهر

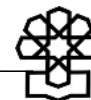
۱۱۶. مجمع امور صنفی بوشهر،
 ۱۱۷. انجمن خرمای بوشهر،
 ۱۱۸. اتاق بازرگانی بوشهر،
 ۱۱۹. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی استان بوشهر،

چهارمحال و بختیاری

۱۲۰. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های خدماتی پشتیبانی و غذایی استان چهارمحال و بختیاری،
 ۱۲۱. انجمن تکرشته‌ای‌های آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای،
 ۱۲۲. اتاق تعاون استان چهارمحال و بختیاری،

خراسان جنوبی

۱۲۳. اتاق تعاون استان خراسان جنوبی،
 ۱۲۴. اتاق بازرگانی خراسان جنوبی،

۱۲۵. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای بیرجند،

خراسان رضوی

۱۲۶. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های حفاری خراسان رضوی،

۱۲۷. انجمن صنفی رانندگان و دارندگان شهرستان نیشابور،

۱۲۸. انجمن صنفی مهندسان مشاور خراسان رضوی،

۱۲۹. انجمن صنفی کارفرمایی مدیران مهدکودک‌های شهرستان تایباد،

۱۳۰. خانه صنعت و معدن خراسان رضوی،

۱۳۱. اتاق بازرگانی مشهد،

خراسان شمالی

۱۳۲. انجمن صنفی دارندگان و رانندگان کامیون شهرستان اسفراین،

۱۳۳. تشکل صادراتی استان خراسان شمالی،

۱۳۴. اتاق بازرگانی خراسان شمالی،

۱۳۵. اتاق تعاون خراسان شمالی،

خوزستان

۱۳۶. اتاق تعاون استان خوزستان،

۱۳۷. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی دزفول و حومه،

۱۳۸. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل کالای آبادان و شادگان،

۱۳۹. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد رایانه دزفول،

۱۴۰. اتحادیه صنف قناد - بستنی و آبمیوه فروش شهرستان اهواز،

۱۴۱. انجمن صنفی شرکت‌های مشاوره و پیمانکاری مهندسی روش‌های آبیاری تحت فشار استان

خوزستان،

۱۴۲. اتحادیه صنف کابینت‌سازان و فلزکاران اهواز،

۱۴۳. اتحادیه صنف تراشکار و ریخته‌گر اهواز،

زنجان

۱۴۴. اتاق بازرگانی زنجان،

۱۴۵. اتاق تعاون زنجان،

۱۴۶. انجمن صنفی دفاتر و شرکت‌های خدمات مسافرتی و گردشگری و جهانگردی استان زنجان،

سمنان

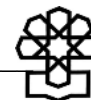
۱۴۷. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگی‌های مجاز سایپا استان سمنان،
 ۱۴۸. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان شن و ماسه استان سمنان،
 ۱۴۹. اتاق بازرگانی سمنان،

سیستان و بلوچستان

۱۵۰. انجمن صنفی کارفرمایان صنعت شیر استان سیستان و بلوچستان،
 ۱۵۱. انبوه‌سازان مسکن استان سیستان و بلوچستان،
 ۱۵۲. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های خدماتی و پشتیبانی زاهدان،
 ۱۵۳. انجمن صنفی کارخانجات آرد سیستان و بلوچستان،

فارس

۱۵۴. خانه صنعت و معدن استان فارس،
 ۱۵۵. انجمن صنفی کارفرمایی مجامع خدمات رفاهی بین جاده‌ای استان فارس،
 ۱۵۶. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان فارس،
 ۱۵۷. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد استان فارس،
 ۱۵۸. انجمن صنفی شرکت‌های حفاری استان فارس،
 ۱۵۹. اتحادیه مصنوعات فلزی و کابینت‌سازان شیراز،
 ۱۶۰. انجمن صنفی کارخانجات آردسازی استان فارس،
 ۱۶۱. اتحادیه صنف نمایشگاه‌داران اتومبیل شهرستان شیراز،
 ۱۶۲. اتحادیه صنف الکترونیک، برقکار، لوستر فروش و برق صنعتی،
 ۱۶۳. اتحادیه صنف سازندگان و توزیع‌کنندگان ظروف ملامین و اسباب‌بازی فروشان،
 ۱۶۴. اتحادیه صنف مرغ و تخم‌مرغ و پرنده و ماهی فروشان،
 ۱۶۵. اتحادیه صنف چلوکبابی‌ها و غذاخوری،
 ۱۶۶. اتحادیه صنف موزائیک‌سازان،
 ۱۶۷. اتحادیه صنف فروشندگان طلا و جواهر و نقره،
 ۱۶۸. اتحادیه صنف پارچه‌فروشان،
 ۱۶۹. اتحادیه صنف فروشندگان فرش دستباف،
 ۱۷۰. اتحادیه صنف ابزار و یراق فروشان،
 ۱۷۱. اتحادیه صنف فروشندگان ابزار کشاورزی و ساختمانی،

۱۷۲. اتحادیه صنف مهمانپذیران،
۱۷۳. اتحادیه صنف درب و پنجره‌سازان آهنی،
۱۷۴. اتحادیه صنف پنچرگیری و تعویض روغن،
۱۷۵. اتحادیه صنف موتورآلات کشاورزی و صنعتی،
۱۷۶. اتحادیه صنف تعمیرکاران موتورسیکلت و دوچرخه،
۱۷۷. اتحادیه صنف عمده‌فروشان مواد غذایی،
۱۷۸. اتحادیه صنف فروشندگان رنگ،
۱۷۹. اتحادیه صنف خیاطان،
۱۸۰. اتحادیه صنف ناوایان،
۱۸۱. اتحادیه صنف فروشندگان لوازم التحریر و کتابفروشان،
۱۸۲. اتحادیه صنف خشکشویی و لباسشویی،
۱۸۳. اتحادیه صنف مشاورین املاک،
۱۸۴. اتحادیه صنف تابلوسازان،
۱۸۵. اتحادیه صنف قفل و کلیدسازان،
۱۸۶. اتحادیه صنف تهیه‌کنندگان و فروشندگان عرقیات معطر،
۱۸۷. اتحادیه صنف فروشندگان جرائد،
۱۸۸. اتحادیه صنف خواربار و لبنیات فروشان،
۱۸۹. اتحادیه صنف فروشندگان سموم دفع آفات نباتی، گل بذر،
۱۹۰. اتحادیه صنف فروشندگان ظروف بلور و چینی و استیل شیراز،
۱۹۱. اتحادیه صنف خیاطان و تولیدکنندگان پوشاک شیراز و حومه،

قزوین

۱۹۲. اتاق تعاون استان قزوین،
۱۹۳. خانه صنعت و معدن قزوین،
۱۹۴. شرکت تعاونی عاملین تهیه و توزیع سیمان استان قزوین،
۱۹۵. انجمن معماران تجربی استان قزوین،
۱۹۶. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای کامپیوتر و حسابداری استان قزوین،
۱۹۷. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان قزوین،
۱۹۸. انجمن صنفی کارفرمایی صنایع آبکاری استان قزوین،

قم

۱۹۹. انجمن انبوه‌سازان ساختمان و مسکن استان قم،
 ۲۰۰. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل داخلی کالای استان قم،
 ۲۰۱. انجمن مدیران صنایع استان قم،
 ۲۰۲. انجمن صنفی تولیدکنندگان بتن آماده استان قم،
 ۲۰۳. انجمن صنفی کارفرمایی کاریابی‌های غیردولتی استان قم،
 ۲۰۴. مجمع امور صنفی و توزیعی خدماتی قم،
 ۲۰۵. انجمن صنفی معماران تجربی استان قم،

کردستان

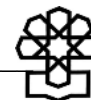
۲۰۶. انجمن صنفی کارفرمایی کامیون‌داران سقز،
 ۲۰۷. مجمع امور صنفی تولیدی خدمات فنی سنندج،
 ۲۰۸. اتاق بازرگانی کردستان،
 ۲۰۹. اتاق تعاون استان کردستان،
 ۲۱۰. خانه صنعت و معدن کردستان،

کرمان

۲۱۱. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های فنی و مشاوره‌ای مهندسی کشاورزی سیرجان،
 ۲۱۲. انجمن صنفی مجتمع‌های خدمات رفاهی استان کرمان،
 ۲۱۳. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد شهرستان سیرجان،
 ۲۱۴. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های خدماتی شهرستان شهربابک،
 ۲۱۵. خانه صنعت و معدن استان کرمان،
 ۲۱۶. مجمع امور صنفی کرمان،

کرمانشاه

۲۱۷. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان کرمانشاه،
 ۲۱۸. انجمن بتن استان کرمانشاه،
 ۲۱۹. اتاق بازرگانی کرمانشاه،
 ۲۲۰. مجتمع کشت و صنعت و روغن نباتی کرمانشاه،
 ۲۲۱. انجمن صنفی داروخانه‌های دامپزشکی استان کرمانشاه،

کهگیلویه و بویراحمد

۲۲۲. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل شهرستان بویراحمد،
۲۲۳. انجمن صنفی کارفرمایی رانندگان سواری بین شهری دهدشت،
۲۲۴. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی و پشتیبانی کهگیلویه و بویراحمد،

گلستان

۲۲۵. انجمن صنفی کارفرمایی صنعت شالیکوبی‌داران استان گلستان،
۲۲۶. انجمن صنفی کارفرمایان کشتارگاه‌های صنعتی طیور استان گلستان،
۲۲۷. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیا استان گلستان،
۲۲۸. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های آزاد خیاطی فنی و حرفه‌ای مینودشت،
۲۲۹. انجمن صنفی معماران تجربی شهرستان گرگان،
۲۳۰. انجمن معماران تجربی علی‌آباد کتول،
۲۳۱. انجمن صنفی کارفرمایان کارخانجات آجر ماشینی استان گلستان،
۲۳۲. خانه صنعت و معدن گلستان،

گیلان

۲۳۳. انجمن صنفی آرد استان‌های گیلان و زنجان،
۲۳۴. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات مسافربری شهرستان رشت و حومه،
۲۳۵. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیا استان گیلان،
۲۳۶. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای کالا شهرستان بندرانزلی،
۲۳۷. کانون کارفرمایی شرکت‌های مکانیزاسیون کشاورزی استان گیلان،

لرستان

۲۳۸. اتاق تعاون استان لرستان،
۲۳۹. انجمن صنفی نمایندگان سایپا استان لرستان،
۲۴۰. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کالای شهرستان بروجرد،
۲۴۱. انجمن صنفی کارفرمایی انبوه‌سازان استان لرستان،

مازندران

۲۴۲. انجمن صنایع همگن کانی غیرفلزی مازندران،
۲۴۳. انجمن صنفی دفاتر پیشخوان دولت شهرستان‌های قائمشهر، جویبار، سوادکوه،
۲۴۴. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای نکا،

۲۴۵. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی دفاتر خدمات ارتباطی استان مازندران،
۲۴۶. کانون کارفرمایان مازندران،
۲۴۷. انجمن شیمیایی و سلولزی مازندران،
۲۴۸. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایان شرکت‌های خدماتی و فنی مهندسی مازندران،
۲۴۹. انجمن کارفرمایان صنایع شهرستان بابل،
۲۵۰. کانون مهندسين تنكابين،
۲۵۱. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی مازندران،
۲۵۲. خانه صنعت و معدن مازندران،
۲۵۳. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان گل و گیاه زینتی شهرستان آمل،
۲۵۴. انجمن صنفی شرکت‌های خدمات مشاوره‌ای و فنی و مهندسی کشاورزی شرق مازندران،

مرکزی

۲۵۵. خانه صنعت و معدن استان مرکزی،
۲۵۶. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی تجهیزاتی استان مرکزی،
۲۵۷. انجمن صنفی سنگبران محلات،
۲۵۸. انجمن صنفی کانون‌های آگهی و تبلیغات استان مرکزی،
۲۵۹. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن استان مرکزی،

هرمزگان

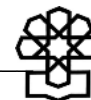
۲۶۰. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های حمل‌ونقل داخلی کالای شهرستان بندرعباس،
۲۶۱. اتاق بازرگانی بندرعباس،
۲۶۲. انجمن خرمای هرمزگان،

همدان

۲۶۳. انجمن صنفی تولیدکنندگان تخم‌مرغ نطفه‌دار استان همدان،
۲۶۴. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان همدان،
۲۶۵. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان و صادرکنندگان کشمش ملایر،
۲۶۶. انجمن صنفی کارفرمایی سنگ‌کوبان ازندریان استان همدان،
۲۶۷. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های آزاد آرایش و پیرایش استان همدان،

یزد

۲۶۸. انجمن صنفی کارفرمایی کارخانجات کاشی، سرامیک و چینی یزد(شرکت کاشی شیرکوه یزد)،

۲۶۹. خانه صنعت و معدن یزد،

۲۷۰. کانون کارفرمایان استان یزد،

۲۷۱. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل‌ونقل فرآورده‌های نفتی یزد،

۲۷۲. انجمن صنفی کارفرمایی آزمایشگاه‌های گیاه‌پزشکی استان یزد،

۲۷۳. انجمن تخصصی صنایع کاشی، چینی، سرامیک و معادن خاک‌های صنعتی استان یزد،

۲۷۴. انجمن صنفی شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی و راهسازی استان یزد،

ایلام^۱

۲۷۵. اتاق بازرگانی ایلام.

پیوست ۲. پرسشنامه ارسالی به تشکل‌های اقتصادی

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی - گروه مطالعات محیط کسب‌وکار

طرح پایش فصلی مشکلات تولیدکنندگان کشور و ارزیابی عملکرد نهادهای مرتبط با تولید و سرمایه‌گذاری (نظرخواهی از مسئولان تشکل‌های تولیدی - صنفی سراسر کشور برای انعکاس به نمایندگان مجلس شورای اسلامی)

پرسشنامه تابستان ۱۳۹۰

سؤال ۱: طی تابستان ۱۳۹۰، هریک از مشکلات زیر، چقدر در اداره شرکت‌ها و واحدهای تولیدی عضو تشکل شما مشکل ایجاد کرده است؟ لطفاً به هر مورد از ۱ تا ۱۰ نمره دهید. به موردی که در اداره واحدهای تولیدی مشکل چندانی ایجاد نکرده نمره ۱ و موردی که اداره واحدهای تولیدی را غیرممکن کرده است، نمره ۱۰ بدهید (مشکلات حادثه‌تر، نمرات بالاتر).

ردیف	مشکلات متعارف تولید کنندگان ایرانی (به ترتیب الفبا)	نمره ۱ تا ۱۰ (بترین ارزیابی: ۱۰)
۱	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	
۲	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران	
۳	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران	
۴	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	
۵	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری	
۶	تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف	
۷	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	

۱. به دلیل اینکه تعداد پرسشنامه‌های معتبر دریافت شده از استان ایلام کمتر از ۳ عدد بوده است، با نظر مشاوران علمی این مطالعه این استان از ارزیابی‌های این مطالعه حذف شد.

ردیف	مشکلات متعارف تولید کنندگان ایرانی (به ترتیب الفبا)	نمره ۱ تا ۱۰ (بدترین ارزیابی: ۱۰)
۸	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	
۹	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار	
۱۰	زیاد بودن تعطیلات رسمی	
۱۱	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	
۱۲	ضعف دادسراها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات	
۱۳	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	
۱۴	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	
۱۵	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	
۱۶	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی	
۱۷	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی	
۱۸	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار	
۱۹	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	
۲۰	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه	
۲۱	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	
۲۲	وجود مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی	

لطفاً ضمن پاسخ به ۲ سؤال زیر، در صورتی که مشکل خاص دیگری در تابستان ۱۳۹۰ برای کسب‌وکار شما و همکارانتان مشکل ایجاد کرده، جهت اطلاع نمایندگان محترم مجلس به‌طور خلاصه در برگه جداگانه‌ای مرقوم و به همراه این برگه ارسال بفرمایید.

سؤال ۱. اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها چند درصد هزینه بنگاه‌ها در تشکل شما را افزایش داده است؟
 صفر تا ۱۰ درصد ۱۰ تا ۲۰ درصد ۲۰ تا ۳۰ درصد بالاتر از ۳۰ درصد

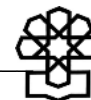
سؤال ۲. آیا دولت افزایش نرخ‌های انرژی ناشی از هدفمند کردن یارانه‌ها را برای بنگاه‌های عضو تشکل شما جبران کرده است؟
 کامل جبران کرده است تا حدودی جبران کرده است جبران نکرده است

سؤال ۲: طی تابستان ۱۳۹۰ عملکرد سازمان‌ها و نهادهای زیر را در اجرای وظایف قانونی‌شان در

حمایت از تولیدکنندگان ایرانی چگونه ارزیابی می‌کنید؟ لطفاً به هریک از این نهادها که به کسب‌وکار تشکل شما مرتبط هستند، بین ۱ (بدترین) تا ۱۰ (بهترین) نمره دهید.

توجه مهم ۱ - نمره‌دهی در این سؤال برعکس سؤال قبلی است یعنی نمره بالاتر به معنی بهتر بودن عملکرد دستگاه مربوطه از نظر شما خواهد بود.

توجه مهم ۲ - فقط به سازمان‌ها و نهادهایی نمره بدهید که به کسب‌وکار شما مربوط می‌شوند و برای سازمان‌ها و نهادهایی که به کسب‌وکار شما ارتباطی ندارند، به جای نمره، علامت خط فاصله (-) قرار دهید.

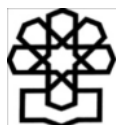
نام دستگاه (ارزیابی شما شامل ادارات تابعه هم باشد)	ارزیابی شما (از ۱ تا ۱۰) ۱۰ بهترین و ۱ بدترین عملکرد	دلیل قابل ذکر برای ارزیابی شما در تابستان ۱۳۹۰
اداره استاندارد		
اداره برق		
اداره ثبت شرکتها		
اداره کار (سازمان تأمین اجتماعی جداست)		
اداره نظارت بر غذا و دارو		
بانکهای خصوصی		
بانکهای دولتی		
بیمه‌های تجاری		
دادسرا		
سازمان امور مالیاتی		
سازمان تأمین اجتماعی		
اداره تعزیرات حکومتی		
اداره حفاظت محیط زیست		
شهرداری		
کلانتری		
گمرک		
اداره بازرگانی استان		
اداره جهاد کشاورزی استان		
اداره صنایع و معادن استان		

نام کامل تشکل شما: (الزامی است)..... مهر یا امضای مقام مسئول:

آیا آمادگی دارید پرسشنامه آینده را از طریق پست الکترونیکی ارسال کنیم؟.....

نشانی پست الکترونیک فعال شما:.....

(لطفا پس از تکمیل به ۸۳۳۵۷۱۷۹-۰۲۱ فکس بفرمایید) مهلت ارسال تا پنجشنبه ۳۱/۶/۱۳۹۰)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۲۱۴۱

عنوان گزارش: پایش محیط کسب‌وکار ایران در تابستان ۱۳۹۰ (ارزیابی ۲۷۴ تشکل اقتصادی سراسر کشور از ۲۲ مؤلفه ملی محیط کسب‌وکار و عملکرد ۲۰ دستگاه مؤثر در اداره بنگاه‌ها در ایران)

نام دفتر: مطالعات محیط کسب‌وکار

تهیه و تدوین‌کنندگان: موسی شهبازی‌غیائی، زهرا نعیمی

ناظر علمی: سیدامیر سیاح

گروه مشاوران علمی: فتح‌اله تازی، محسن رنانی، حسن طائی، رؤیا طباطبایی یزدی، فرخ

قبادی، احمد میدری، علی نصیری اقدم

متقاضی: معاونت پژوهشی

ویراستار تخصصی: احمد مرکز‌المیری

واژه‌های کلیدی:

۱. محیط کسب‌وکار

۲. ارزیابی عملکرد

۳. بنگاه‌ها

۴. تشکل‌های اقتصادی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۱۰/۱۲